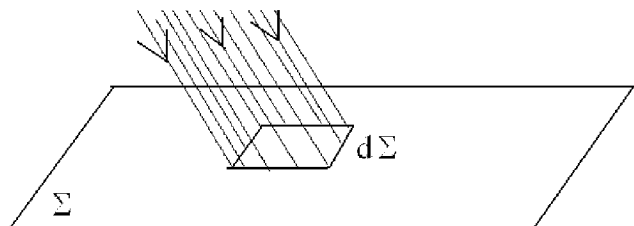

FOTOMETRIE;

Ramura a opticii ce se ocupa cu masurarea cantitatii de energie radianta luminoasa (exemplu energia emisa de o sursa punctiforma, energia incidenta pe suprafata pamantului de la Soare..)

MARIMI UTILIZATE IN FOTOMETRIE:

1. flux elementar ($d\Phi$ – unitate de masura $1\text{Watt}=1\text{ J/s}$)

Consideram o suprafata Σ din care delimitam o suprafata elementara $d\Sigma$. Consideram un fascicul de radiatie incident sub un unghi OARECARE pe suprafata $d\Sigma$.

Definim fluxul elementar incident pe suprafata elementara $d\Sigma$ ca fiind numeric egal cu energia medie incidenta pe suprafata $d\Sigma$ in unitatea de timp.

$d\Phi = dW / dt$ unde dW este energia medie incidenta pe suprafata $d\Sigma$ in timpul dt

Observatie 1 : dW este energia incidenta in timpul dt in timp ce raportul dW / dt este numeric egal cu energia incidenta in unitatea de timp.

Observatie 2 : fluxul elementar creste cu cresterea suprafetei elementare $d\Sigma$

Observatie 3 : !!!! suprafata elementara $d\Sigma$ poate fi si o suprafata imaginara caz in care vorbim de fluxul elementar ce strabate suprafata elementara (fluxul prin suprafata elementara).

2. densitate de flux (energetic) (ϕ – unitate de masura $\text{J/s m}^2 = \text{Watt/m}^2$)

Se defineste pentru cazul in care suprafata elementara este perpendiculara pe directia de transport a energiei (o notam $d\Sigma_0$).

Se defineste intr-un punct P

Definim densitatea de flux (energetic) intr-un punct P ca fiind numeric egala cu cantitatea de energie medie ce strabate unitatea de suprafata elementara in unitatea de timp, *suprafata elementara de arie egala cu unitatea fiind perpendiculara pe directia de transport a energiei si continand punctul P.*

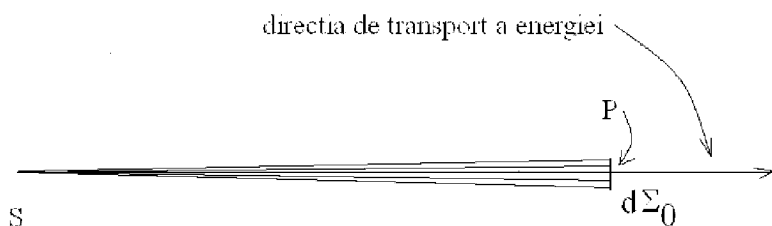
Definitie varianta 2:

$$\phi = dW / (dt d\Sigma_0)$$

unde dW este energia medie ce strabate suprafata elementara $d\Sigma_0$ in timpul dt , $d\Sigma_0$ fiind perpendiculara pe directia de transport a energiei si continand punctul P

Observatie 1. dW este energia medie ce strabate suprafata elementara $d\Sigma_0$ in timpul dt in timp ce raportul $dW / (dt d\Sigma_0)$ este numeri egal cu cantitatea de energie medie ce strabate unitatea de suprafata elementara unitatea de timp,

exemplu : cazul unei surse punctiforme S

se considera o directie de transport a energiei (o raza) SP. In acest caz, daca suprafata elementara $d\Sigma_0$ este suficient de mica putem aproxima ca toate razele ce alcatuiesc fascicolul sunt perpendiculare pe $d\Sigma_0$

In teoria electromagnetica a luminii se va demonstra ca in vid, densitatea de flux intr-un punct P se calculeaza cu relatia

$$\phi = (1/c\mu_0) \langle E_{(t)}^2 \rangle$$

unde

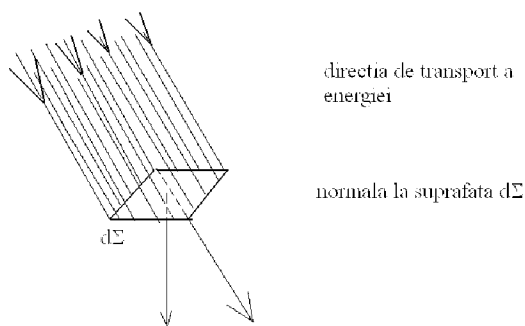
c este viteza luminii in vid

μ_0 este permeabilitatea magnetica a vidului

$E_{(t)}$ este valoarea instantanee a intensitatii campului electric in punctul P

$\langle \rangle$ reprezinta valoarea medie in timp

3. Iluminare (energetica) (E – unitatea de masura $J/s \ m^2 = Watt/m^2$)

-Se utilizeaza in special la suprafete reale pe care sunt incidenta fascicule de radiatii optice

-are o definitie asemanatoare cu cea densitatii de flux cu deosebirea ca suprafata elementara $d\Sigma$ nu mai e obligatoriu perpendiculara pe directia de transport a energiei

-se defineste intr-un punct (P)

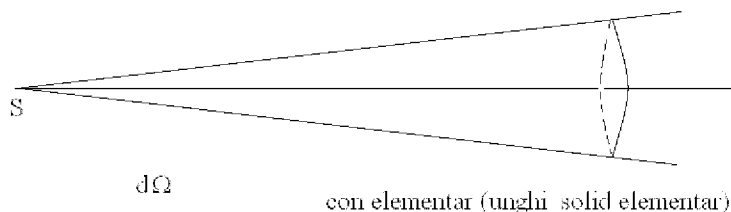
$$E = dW / (dt \ d\Sigma)$$

unde dW este energia medie incidenta pe suprafata elementara $d\Sigma$ in timpul dt, suprafata elementara continand punctul P

Observatie 1. dW este energia medie incidenta pe suprafata elementara $d\Sigma$ in timpul dt in timp ce raportul $dW / (dt \ d\Sigma)$ este numeric egal cu cantitatea de energie medie incidenta pe unitatea de suprafata elementara in unitatea de timp

4. Intensitate (energetica) a unei surse punctiforme (I – unitatea de masura $J/s \ sr = W/sr$)

-se definește pentru o sursă punctiformă pentru o direcție de transport a energiei (pentru o rază).

Definiția se bazează pe faptul că energia emisă într-un “con elementar” (unghi solid elementar) RAMÂNĂ în acel con pe măsura ce radiația se propagă departându-se de sursă

sau altfel spus

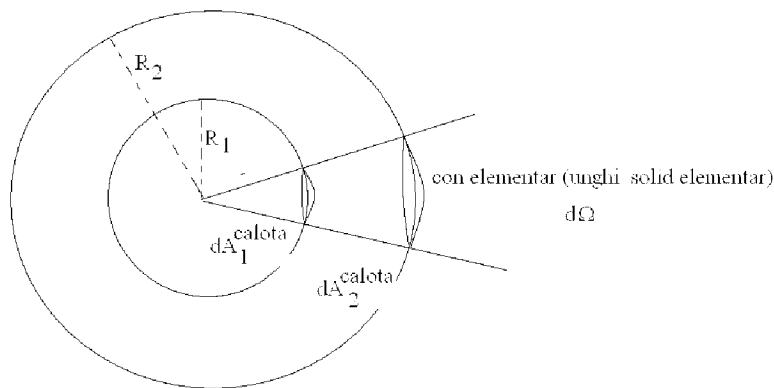
radiația emisă într-un con elementar nu părăsește acel con pe măsura ce radiația se propagă.

Acest fapt ne permite să vorbim despre Radiația (Energie) Emisă într-un Anumit CON ELEMENTAR (UNGHII SOLID ELEMENTAR)

Înainte de a defini intensitatea unei surse punctiforme trebuie definită o “mărime” care să descrie cât de mare este deschiderea unui con elementar → unghi solid (steradian). Pentru aceasta se desenează o sferă de rază R având centrul în vârful conului elementar. Astfel conul va delimita pe suprafața sferei o calotă sferică de arie dA_{calota} . Măsura unghiului solid elementar se definește ca raportul dintre aria calotei și pătratul razei sferei.

$$d\Omega = dA_{\text{calota}} / R^2$$

se constată că $d\Omega$ astfel definit nu depinde de raza sferei ci numai de deschiderea conului elementar.

Definim Intensitatea unei surse punctiforme pe o direcție de transport a energiei ca fiind numeric egală cu energia medie emisă în unitatea de timp, în unitatea de unghi solid elementar ce conține direcția respectivă de transport a energiei.

$$I = dW / dt d\Omega$$

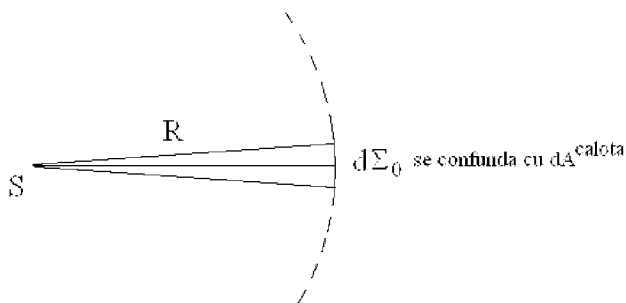
Unde dW este energia medie emisă în intervalul dt în unghiul solid $d\Omega$ ce conține direcția respectivă.

Observație : dW este energia medie emisă în intervalul dt în unghiul solid $d\Omega$ în timp ce raportul $dW / dt d\Omega$ este numeric egal cu energia medie emisă în unitatea de timp, în unitatea de unghi solid

5. Relatia $E_0 = I / R^2$

Se pune urmatoarea problema: avem o sursa punctiforma de intensitate I . Cat este iluminarea unui ecran plasat perpendicular pe directia de transport a energiei la distanta R de sursa punctiforma?

(Indicele zero arata faptul ca ne referim la suprafata elementara perpendiculara pe directia de transport a energiei)

-este important de observat ca daca $d\Omega$ (si implicit $d\Sigma$) sunt mici rezulta ca aria calotei poate fi aproximata ca fiind egala cu aria discului plan $d\Sigma_0$.

Din definitia iluminarii, iluminarea in punctul P se calculeaza cu

$$E_0 = dW / (dt d\Sigma_0)$$

In care dW este energia incidenta pe discul plan de aria $d\Sigma_0$

Insa , in acelasi timp, dW este si energia emisa in conul elementar $d\Omega$

Din definitia Intensitatii ($I = dW / dt d\Omega$) => $dW = I dt d\Omega$

$$\text{Deci } E = dW / (dt d\Sigma_0) = I dt d\Omega / (dt d\Sigma_0) = I d\Omega / d\Sigma_0 \quad (*)$$

Ne amintim ca $d\Omega = dA_{\text{calota}} / R^2$ si ca pentru $d\Omega$ si implicit $d\Sigma$ mici rezulta ca aria calotei poate fi aproximata ca fiind egala cu aria discului plan $d\Sigma_0 \Rightarrow d\Omega = d\Sigma_0 / R^2$ adica

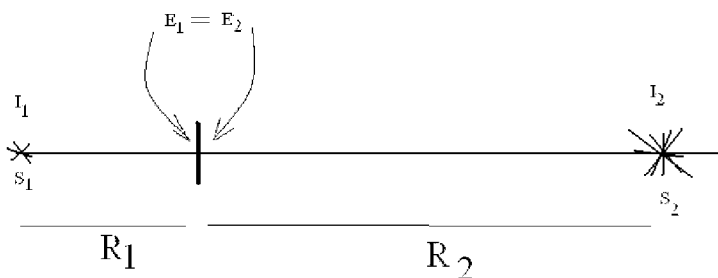
$$d\Omega / d\Sigma_0 = 1 / R^2 \quad (**)$$

din relatiile (*) si (**) rezulta $E_0 = I / R^2$

Indicele zero arata faptul ca ne referim la suprafata elementara perpendiculara pe directia de transport a energiei

6. In laborator se va determina raportul intensitatilor a doua surse I_1/I_2 .

Se va gasi punctul aflat pe dreapta ce uneste sursele , intre cele doua surse, pentru care iluminarile de o parte si de alta a unui ecran, plasat perpendicular pe directia ce uneste sursele, sa fie egale

$$\text{Daca } E_1 = E_2 \Rightarrow I_1 / R_1^2 = I_2 / R_2^2 \Rightarrow I_1 / I_2 = R_1^2 / R_2^2.$$

Se pastreaza intensitatile surselor constante si se Masoara R_1 si R_2 pentru diverse valori ale distantei dintre cele doua surse.

Se reperzinta grafic R_1^2 in functie de R_2^2 . Panta dreptei obtinute este raportul intensitatilor I_1/I_2